

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2010 roku

Część I. Wyniki standardowe

WARSZAWA 2011

Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2010 roku

Część I. Wyniki standardowe

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

dr inż.	Lech Goraj
dr inż.	Stanisław Mańko
dr inż.	Dariusz Osuch
mgr inż.	Renata Płonka

Warszawa 2011

Redakcja techniczna

Dariusz Osuch

Renata Płonka

Projekt okładki

Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-292-4

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

- Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Rachunkowości Rolnej

00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984

Tel.: (0 22) 505 44 39

Tel./faks: (0 22) 826 93 22

E-mail: portal@fadn.pl

Internet: www.fadn.pl; www.polskifadn.eu

Spis treści

Wstęp	5
1. Zmiany w Wynikach Standardowych	6
1.1. Zmiany wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE.....	6
1.1.1. Zmiany we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych.....	6
1.1.2. Zmiany w zakresie i algorytmach Wyników Standardowych	7
1.2. Zasady prezentowania danych w publikacji „Wyniki standardowe ...”	8
1.2.1. Wersja „polska” i „unijna” Wyników Standardowych	8
1.2.2. Grupowanie gospodarstw.....	8
1.3. Pozostałe zmiany.....	9
1.3.1. Wartość sprzedaży zwierząt	9
1.3.2. Sprzedaż środków trwałych.....	9
1.3.3. Rejestracja produktów nietowarowych	9
1.3.4. Nakłady pracy	9
1.3.5. Zasady wyceny ziemi własnej.....	9
2. Informacje o FADN	10
2.1. Uwagi ogólne o FADN.....	10
2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.....	12
2.2.1. Do 2009 roku obrachunkowego.....	12
2.2.2. Od 2010 roku obrachunkowego	13
2.3. Zakres podmiotowy FADN.....	15
2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	16
2.5. Powierzchnia upraw i liczba zwierząt gwarantująca osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM „2004” i SO „2004”	16
2.6. Zakres przedmiotowy FADN.....	18
2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	18
3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”	20
3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	20
3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	35
4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN	43
4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce	43
4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN	44
5. Wyniki Standardowe FADN gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2010 r.	46
5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8).....	46
5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES6)	53
Literatura	60

Wykaz skrótów

AWU	- jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
c.u.	- jednostka monetarna (ang. currency unit).
CAP	- Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	- specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	- Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (ang. Directorate-General for Agriculture and Rural Development).
EC	- Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	- europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	- Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	- oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro”.
euro	- jednostka monetarna, obowiązująca w większości państw członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	- europejski Urząd Statystyczny.
FADN	- Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	- jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GUS	- Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
LFA	- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas).
LU	- jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
OGA	- działalność gospodarcza inna niż rolnicza bezpośrednio związana z gospodarstwem (z ang. Other Gainful Activities).
Polski FADN	- System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	- standardowa nadwyżka bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
SO	- standardowa produkcja (ang. Standard Output).
UAA	- ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).
UR	- użytki rolne.
WTGR	- Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.
ZRR	- Zakład Rachunkowości Rolnej.

Wstęp

Wypełniając obowiązek nałożony Ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) w 2010 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 11 350 zestawów danych rachunkowych. Zbieranie danych z indywidualnych gospodarstw rolnych Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił szesnastu wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego. W 101 gospodarstwach indywidualnych rachunkowość była prowadzona pod kierunkiem audytorów ZRR. Z 206 gospodarstw posiadających osobowość prawną dane zostały zebrane metodą ankietową przez pracowników ośrodków doradztwa rolniczego oraz audytorów ZRR w ramach indywidualnych zleceń.

Po przeprowadzonych testach jakości danych obliczono wyniki dla 11 191 gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej równej lub większej 4 000 euro, w tym dla 11 004 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 187 gospodarstw posiadających osobowość prawną. Z powodu różnic między strukturą rzeczywistą a strukturą teoretyczną próby, jaka została określona w planie wyboru, opracowano nowe wagi po to, aby powyższy zbiór gospodarstw był w pełni reprezentatywny dla 738 073 gospodarstw [8].

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).
2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.
3. Statystycznej, zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie dwóch kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej i typu rolniczego. Wyniki Standardowe zawierają 150 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w wynikach standardowych FADN Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa UE (DG-AGRI) [16].

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego od podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy prowadzili w 2010 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

1. Zmiany w Wynikach Standardowych

1.1. Zmiany wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE

1.1.1. Zmiany we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych

Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR) regulowana jest odpowiednimi przepisami prawa, co zapewnia jednolitość na obszarze Unii Europejskiej. Od 2010 roku klasyfikacja gospodarstw rolnych realizowana jest na podstawie Rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia ustanawiającego wspólnotową typologię gospodarstw rolnych z późniejszymi zmianami [3], [4].

Na podstawie rozporządzenia zmieniono:

- współczynniki klasyfikacyjne,
  - Do 2009¹ roku kryterium klasyfikacyjnym była Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (SGM). Dostępne są następujące zestawy SGM dla 4 regionów FADN:
    - ✓ SGM „2000” (średnie z 3 lat: 1999-2001),
    - ✓ SGM „2002” (średnie z 3 lat: 2001-2003),
    - ✓ SGM „2004” (średnie z 3 lat: 2003-2005).
  - Od 2010¹ roku Standardową Nadwyżkę Bezpośrednią zastąpiła Standardowa Produkcja (SO). Dostępne są następujące zestawy SO dla 4 regionów FADN:
    - ✓ SO „2004”² (średnie z 3 lat: 2003-2005),
    - ✓ SO „2007” (średnie z 5 lat: 2005-2009).
- zmieniono symbole i nazwy działalności rolniczych, dodano nowe działalności, a niektóre usunięto,
- wydłużono okres referencyjny do 5 lat,
- do wyrażenia wielkości ekonomicznej wykorzystano wartość bezwzględną wyrażoną w euro (zamiast Europejskiej Jednostki Wielkości Ekonomicznej - ESU),
- zmieniono próg wielkości ekonomicznej z 2 ESU (tj. 2 400 euro) na 4 000 euro (SO),
- wprowadzono nowe przedziały klas wielkości ekonomicznej,
- wprowadzono dodatkową odmianę klasyfikacji wielkości ekonomicznej wg ES9 (9 klas wielkości ekonomicznej),

---

¹ Uwaga: „do 2009” oznacza „włącznie z 2009”, natomiast „od 2010”, oznacza „włącznie z 2010”.

² Dla SO „2004” kurs wymiany 1 euro = 4,3177 zł.

- zmodyfikowano wykaz typów (zlikwidowano 4. poziom typologii, dodano nowe typy, zmieniono formuły obliczeniowe oraz nazwy typów),
- wprowadzono dodatkową klasyfikację w oparciu o udział przychodów z działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem (OGA).

Dla każdego roku obrachunkowego wyniki FADN naliczane są przy użyciu ustalonego zestawu współczynników klasyfikacyjnych w konfiguracji przedstawionej w tabeli poniżej:

Wyniki Standardowe FADN (lata obrachunkowe)	Zestawy współczynników klasyfikacyjnych
2004	SGM „2000”
2005	SGM „2000”
2006	SGM „2000”
2007	SGM „2002”
2008	SGM „2002”
2009	SGM „2002”
2010	SO „2004”
2011	SO „2004”

1.1.2. Zmiany w zakresie i algorytmach Wyników Standardowych

Od 2010 roku dodano nowe zmienne (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev.9 Definition of variables used in FADN standard results z listopada 2011 r.):

- ✓ SE074 - Użytki rolne wyłączone z produkcji,
- ✓ SE132 - Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem,
- ✓ SE136 - Produkcja roślinna na 1 ha,
- ✓ SE207 - Produkcja zwierzęca na 1 LU,
- ✓ SE284 - Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha,
- ✓ SE309 - Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU,
- ✓ SE532 - Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem,
- ✓ SE624 - Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich,
- ✓ SE650 - Wsparcie specjalne,
- ✓ SE699 - Pozostałe dopłaty.

Od 2010 roku wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev.9 Definition of variables used in FADN standard results z listopada 2011 r.):

- ✓ SE005 – Wielkość ekonomiczna,
- ✓ SE042 – Uprawy energetyczne (dot. powierzchni),
- ✓ SE080 – Zwierzęta ogółem,
- ✓ SE146 – Uprawy energetyczne (dot. produkcji),
- ✓ SE605 – Dopłaty do działalności operacyjnej.

Od 2010 roku nie są również prezentowane dane dla zmiennej SE620 (Pozostałe dopłaty).

1.2. Zasady prezentowania danych w publikacji „Wyniki standardowe ...”

1.2.1. Wersja „polska” i „unijna” Wyników Standardowych

W bazie danych ZRR Wyników Standardowych (SR) wyróżniono wersję „polską” (SE*PL) i „unijną” (SE*³). Różnice wynikają ze sposobu obliczenia dotacji. Celem opracowania wersji „polskiej” jest przedstawienie wyników ekonomicznych gospodarstw zgodnie z zasadami księgowości memoriałowej, co oznacza że dopłaty ewidencjonowane są wówczas, gdy rolnik posiada decyzję o przyznaniu dotacji i wartość dotacji jest zgodna z zapisami w książce Wpływów i Wydatków. Natomiast celem wersji „unijnej” jest pokazanie sytuacji ekonomicznej gospodarstw z uwzględnieniem dopłat „należnych”. W przypadku zmiennych SE* wartość dotacji została oszacowana w oparciu o przepisy prawa polskiego. Wersję „polską” mają wszystkie zmienne z wartościami dotacji oraz te, które zostały obliczone z użyciem zmiennych z wartościami dotacji. Np. dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego zapisany jest w zmiennej SE420, w bazie SR znajduje się również zmienna SE420PL zawierająca „polską” wersję SE420. Różnica pomiędzy SE420 i SE420PL wynika z zasad obliczenia dotacji.

Do 2009 roku Wyniki Standardowe prezentowane były z „polską” wersją zmiennych.

Od 2010 roku prezentowane są wartości obliczone z uwzględnieniem oszacowanych dotacji tzn. „unijne”.

1.2.2. Grupowanie gospodarstw

Od 2010 roku wyniki standardowe reprezentatywne dla pola obserwacji Polskiego FADN będą prezentowane tylko według dwóch grupowań:

- ✓ typologii (TF8),
- ✓ klas wielkości ekonomicznej (ES6).

---

³ * oznacza numer zmiennej, np. SE420, SE532.

Przedstawienie wyników według klas powierzchni użytków rolnych (UAA6) ma zastosowanie jedynie w przypadku prezentacji gospodarstw reprezentatywnych tylko dla próby Polskiego FADN.

1.3. Pozostałe zmiany

1.3.1. Wartość sprzedaży zwierząt

Od 2010 roku ujednolicono sposób naliczania wartości sprzedaży zwierząt, analogicznie do sposobu naliczania wartości sprzedaży roślin i produktów zwierzęcych (sprzedaż zawiera także wartość przyznanych odszkodowań do danej grupy zwierząt oraz wartość przekazania na dary i do działalności pozarolniczej).

1.3.2. Sprzedaż środków trwałych

Od 2010 roku zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej do wartości sprzedaży środków trwałych doliczono wartość przyznanych odszkodowań dla danej grupy środków trwałych.

1.3.3. Rejestracja produktów nietowarowych

Od 2010 roku zmodyfikowano sposób rejestracji produktów nietowarowych. Obecnie wykazywana jest jedynie wartość zapasów według stanu początkowego i stanu końcowego. Różnica wartości stanów nie jest już traktowana jako zużycie w gospodarstwie. Skutkiem tego jest ujemna produkcja dla produktów nietowarowych, w sytuacji gdy wartość różnicy stanu końcowego i stanu początkowego jest ujemna oraz mniejsze są koszty pasz w gospodarstwie (wcześniej wartość zużycia w gospodarstwie powiększała koszty pasz w gospodarstwie). Zmiana ta nie ma wpływu na dochód z gospodarstwa rolnego.

1.3.4. Nakłady pracy

Od 2010 roku zmodyfikowano sposób naliczenia nakładów pracy w godzinach, zmienne: SE011, SE016, SE021. Obecnie przedstawiona jest suma przepracowanych godzin skorygowana o wskaźnik sprawności dla poszczególnych osób.

Do 2009 roku nakłady pracy w godzinach były wyliczone poprzez pomnożenie liczby rocznych jednostek pracy (AWU) przez 2 200 godzin.

1.3.5. Zasady wyceny ziemi własnej

Do roku 2008 zasoby ziemi własnej wyceniane były w sposób normatywny na podstawie: rodzaju gruntu, klasy bonitacyjnej, okręgu podatkowego oraz ceny 1 dt (100 kg) żyta publikowanej przez Prezesa GUS.

Od roku 2009 grunty wyceniane są na podstawie deklarowanej przez rolnika kwoty za którą byłby skłonny kupić własną ziemię. Na skutek tego wartość ziemi wykazywana w bilansie finansowym jest znacznie wyższa niż w latach poprzednich i jest zbliżona do wartości określonej na podstawie cen rynkowych.

2. Informacje o FADN

2.1. Uwagi ogólne o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [20]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu państwach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, a od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria.

Od 2007 r. FADN funkcjonuje na terenie 27 państw członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN (patrz: Mapa 2-1).

Mapa 2-1 Etapy tworzenia FADN w Europie

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa⁴. O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której zalicza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest od 2010 roku obrachunkowego na podstawie analizy sum standardowej produkcji (SO) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SO z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SO z populacji badawczej. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, w której dane zbierane są według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

---

⁴ Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa, a często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

2.2.1. Do 2009 roku obrachunkowego

Zasady klasyfikacji gospodarstw zostały precyzyjnie określone i po raz pierwszy formalnie ustanowione Decyzją Komisji (EWG) 78/463/EEC z dnia 7 kwietnia 1978 r. [1]. Według tych zasad gospodarstwa rolne funkcjonujące na terenie Wspólnoty klasyfikowane są według dwóch kryteriów:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

W podstawowej klasyfikacji gospodarstw rolnych mają zastosowanie następujące parametry ekonomiczne:

- standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM),
- europejska jednostka wielkości (ESU).

Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM) jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich w **przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji**. W celu wyeliminowania wpływu zmian w produkcji (np. wywołanych złą pogodą) lub cen produktów i środków produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z trzech lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu. Z tego właśnie powodu, pojęcie nadwyżki bezpośredniej zostało uzupełnione terminem „standardowa”.

Współczynniki SGM są obliczane dla każdego regionu statystycznego i dla każdej prowadzonej działalności w odniesieniu do 1 hektara uprawy lub 1 sztuki zwierzęcia⁵. W Unii Europejskiej wylicza się SGM dla 105 działalności.

Tak duża liczba pozycji w zestawach standardowych nadwyżek bezpośrednich odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa w Unii Europejskiej, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Europejska Jednostka Wielkości (ESU) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego ustalonej na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich gospodarstwa. Jedno ESU odpowiada równowartości 1 200 euro.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego stanowi jedno z kryteriów używanych dla charakteryzowania gospodarstwa rolnego we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. Jest ona określana na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie.

---

⁵ Wyjątek: - SGM dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy,
- SGM dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt.

Typ rolniczy gospodarstwa jest drugim kryterium stosowanym w klasyfikacji gospodarstw rolnych. Jest on określany na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) gospodarstwa.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw są dzielone na:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 17 typów podstawowych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem trzech znaków),
- 31 podtypów typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem czterech znaków).

Współczynniki SGM liczone są okresowo na podstawie średnich danych z trzech kolejnych lat w wydzielonych regionach państw członkowskich. Komisja UE ustala listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest policzenie SGM. W Polsce lista, dla której obliczono SGM'2002, obejmuje 71 działalności rolniczych [22].

2.2.2. Od 2010 roku obrachunkowego

Według znowelizowanych zasad WTGR, w klasyfikacji gospodarstw rolnych stosuje się nowy parametr ekonomiczny, którym jest Standardowa Produkcja (z ang. Standard Output, w skrócie SO) [3], [4], [17].

Standardowa Produkcja (SO) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności rolniczej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia⁶ w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych. W celu wyeliminowania wahań wartości produkcji (powodowanych np. złą pogodą) czy też cen produktów i środków do produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z 5 lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu.

WTGR narzuca konieczność obliczania zestawów współczynników SO dla każdego regionu rolniczego i dla każdej prowadzonej w gospodarstwie działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. Listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest obliczenie SO ustala Komisja UE i jest ona zgodna z listą cech Badań Struktury Gospodarstw Rolnych. Duża liczba pozycji w zestawach Standardowej Produkcji odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa we Wspólnocie, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

---

⁶ SO dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy; SO dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt; SO dla pszczoł odnosi się do 1 ula (1 rodziny pszczołej).

Przy zastosowaniu współczynników Standardowej Produkcji gospodarstwa rolne klasyfikowane są według dwóch charakterystyk:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego określana jest jako suma wartości standardowych produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa wyrażana jest wartością SO w euro. Na podstawie tak ustalonej wielkości ekonomicznej dane gospodarstwo rolne zaliczane jest do odpowiedniej klasy wielkości ekonomicznej.

Typ rolniczy gospodarstwa rolnego określany jest na podstawie udziału poszczególnych działalności rolniczych w tworzeniu całkowitej wartości SO gospodarstwa. Typ rolniczy gospodarstwa odzwierciedla jego system produkcji.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw zorganizowane są:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 21 typów podstawowych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 61 typów szczegółowych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem trzech znaków).

Z uwagi na rosnące znaczenie wielofunkcyjności gospodarstw rolnych, WTGR została uzupełniona o dodatkową „klasyfikację”, której kryterium jest udział przychodów z **działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem** (z ang. Other Gainful Activities, w skrócie OGA) w całkowitych przychodach gospodarstwa (rolnictwo + OGA + dopłaty bezpośrednie). OGA to działalność, w ramach której wykorzystywane są albo zasoby gospodarstwa rolnego (ziemia, budynki, maszyny itp.) albo produkty tego gospodarstwa. W zależności od tego, jaki procent całkowitych przychodów gospodarstwa stanowi OGA, dane gospodarstwo zaliczane jest do jednej z trzech klas OGA.

Działalność gospodarcza inna niż rolnicza nie jest brana pod uwagę w typologii gospodarstw dokonywanej na podstawie działalności rolniczych - zarówno wielkość ekonomiczna jak i typ rolniczy nie uwzględniają OGA [17], [19].

2.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w euro. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego państwa członkowskiego i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 2.3-1).

Tabela 2.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych państwach członkowskich w 2010 r.

Państwa	Dolny próg wielkości ekonomicznej EUR	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
Austria	8 000	2 000	2,3
Belgia	25 000	1 200	1,4
Bułgaria	2 000	2 202	2,6
Cypr	4 000	500	0,6
Republika Czeska	8 000	1 417	1,7
Dania	15 000	2 150	2,5
Estonia	4 000	658	0,8
Finlandia	8 000	1 100	1,3
Francja	25 000	7 470	8,7
Grecja	4 000	5 500	6,4
Hiszpania	4 000	8 700	10,1
Holandia	25 000	1 500	1,7
Irlandia	4 000	1 300	1,5
Litwa	4 000	1 000	1,2
Luksemburg	25 000	450	0,5
Łotwa	4 000	1 000	1,2
Malta	4 000	536	0,6
Niemcy	25 000	8 800	10,2
Polska	4 000	12 100	14,1
Portugalia	4 000	2 300	2,7
Rumunia	2 000	6 000	7,0
Słowacja	15 000	523	0,6
Słowenia	4 000	908	1,1
Szwecja	15 000	1 025	1,2
Węgry	4 000	1 900	2,2
Wielka Brytania	25 000	2 500	2,9
(w tym: Irlandia Północna)	15 000	320	0,4
Włochy	4 000	11 137	13,0
Razem FADN UE		85 876	100

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1291/2009 z 18 grudnia 2009 r. dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [6].

2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych państw opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Biorąc pod uwagę kryterium wielkości ekonomicznej czy typu rolniczego, obserwujemy wewnątrz pola obserwacji FADN duże zróżnicowanie gospodarstw rolnych.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlenia tego zróżnicowania w próbie badawczej, Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru do warstwowania zbioru gospodarstw mają zastosowanie trzy kryteria (patrz: [8]):

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

2.5. Powierzchnia upraw i liczba zwierząt gwarantująca osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM„2004” i SO„2004”

Zastosowanie nowych klas wielkości ekonomicznej, jak również ustalenie nowego progu wielkości ekonomicznej na poziomie 4 000 euro spowodowała, że aby gospodarstwo znalazło się w polu obserwacji Polskiego FADN musi np. posiadać większą powierzchnię upraw (pszenicy, rzepaku, buraków cukrowych, warzyw), a także powierzchnię sadów (patrz: **Tabela 2.5-1**). Takie tendencje kształtują się we wszystkich regionach FADN.

W przypadku minimalnej liczby zwierząt, jaką potrzeba aby gospodarstwo przekroczyło próg wielkości ekonomicznej obserwujemy, że gospodarstwo rolne musi mieć większą liczbę krów mlecznych (wyjątek region Małopolska i Pogórze), a mniejszą liczbę tuczników.

Tabela 2.5-1 Powierzchnia upraw i liczba zwierząt niezbędna do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SGM„2004” i SO„2004”

Region	Działalność	J.m.	Ekwiwalent	
			SGM'2004	SO'2004
			2400 Euro	4000 Euro
Pomorze i Mazury	Pszonica zwyczajna i orkisz	ha	7,0	9,9
	Rzepak i rzepik	ha	6,8	8,5
	Buraki cukrowe	ha	2,0	2,6
	Sady jabłoniowe	ha	2,7	3,1
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,7	4,9
	Krowy mleczne	szt.	3,1	3,8
	Tuczniaki	szt.	21,6	16,6
Wielkopolska i Śląsk	Pszonica zwyczajna i orkisz	ha	6,7	9,1
	Rzepak i rzepik	ha	5,8	7,2
	Buraki cukrowe	ha	1,9	2,4
	Sady jabłoniowe	ha	2,2	2,7
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,3	4,4
	Krowy mleczne	szt.	3,2	3,8
	Tuczniaki	szt.	16,2	16,1
Mazowsze i Podlasie	Pszonica zwyczajna i orkisz	ha	8,7	11,9
	Rzepak i rzepik	ha	7,6	9,4
	Buraki cukrowe	ha	2,1	2,7
	Sady jabłoniowe	ha	2,0	2,4
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	4,2	5,4
	Krowy mleczne	szt.	3,9	4,5
	Tuczniaki	szt.	17,8	16,0
Małopolska i Pogórze	Pszonica zwyczajna i orkisz	ha	8,5	11,7
	Rzepak i rzepik	ha	6,3	8,3
	Buraki cukrowe	ha	2,0	2,6
	Sady jabłoniowe	ha	2,1	2,7
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,1	4,2
	Krowy mleczne	szt.	5,4	4,5
	Tuczniaki	szt.	18,7	16,4

*Osiągnięcie przez gospodarstwo minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM„2004” [23], a w przypadku klasyfikacji według współczynników SO„2004” [10], włącza GR do pola obserwacji Polskiego FADN.

2.6. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych liczbowych, dotyczących gospodarstwa rolnego. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji (WE) NR 781/2009 z dnia 27 sierpnia 2009 r. oraz na podstawie dokumentu RI/CC 1256 r.7 Farm Return Data Definitions z października 2011 r.[5] [13] [14]. Przepisy te obok szczegółowego wykazu zmiennych, zawierają także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

- Tab. A.** Informacje ogólne.
- Tab. B.** Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.
- Tab. C.** Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.
- Tab. D.** Stan i wartość zwierząt.
- Tab. E.** Zakup i sprzedaż zwierząt.
- Tab. F.** Koszty.
- Tab. G.** Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.
- Tab. H.** Zadłużenie.
- Tab. I.** Podatek od wartości dodanej (VAT).
- Tab. J.** Dopłaty i subsydia.
- Tab. K.** Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).
- Tab. L.** Kwoty i inne prawa.
- Tab. M.** Dopłaty bezpośrednie.
- Tab. N.** Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawach statystycznych (Tabela 5.1-1 – Tabela 5.2-10). Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej.

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczebności wpisywana jest „.” (kropka).

Tabela 2.7-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
1	Uprawy polowe	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż (łącznie z ryżem), roślin oleistych i wysokobiałkowych na nasiona
		16	Specjalizujące się w uprawie polowej różnych gatunków roślin
2	Uprawy ogrodnicze	21	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych) pod wysokimi osłonami
		22	Specjalizujące się w gruntowych uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
		23	Specjalizujące się w uprawie grzybów i w szkółkarstwie oraz uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
3	Winnice	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli
4	Uprawy trwałe	36	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (bez winorośli i oliwek)
		37	Specjalizujące się w uprawie oliwek
		38	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (uprawy trwałe)
5	Krowy mleczne	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego
6	Zwierzęta trawożerne	46	Specjalizujące się w chowie bydła rzeźnego (w tym hodowla)
		47	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego i rzeźnego (w tym hodowla)
		48	Specjalizujące się w chowie owiec, kóz i innych zwierząt żywionych paszami objętościowymi
7	Zwierzęta ziarnożerne	51	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
		52	Specjalizujące się w chowie drobiu
		53	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi
8	Mieszane	61	Mieszane - różne uprawy
		73	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami objętościowymi
		74	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
		83	Mieszane - uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami objętościowymi
		84	Mieszane - różne uprawy i zwierzęta

Zestawienie typów rolniczych TF8 jest kombinacją typów podstawowych, pochodzących z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych [3], [4], [17], [18].

Z kolei Tabela 2.7-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [17].

Tabela 2.7-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (euro), klasyfikacja ES6

ES6		Rozmiar w euro		
Bardzo małe	(1)	2 000	≤ €	< 8 000
Małe	(2)	8 000	≤ €	< 25 000
Średnio-małe	(3)	25 000	≤ €	< 50 000
Średnio-duże	(4)	50 000	≤ €	< 100 000
Duże	(5)	100 000	≤ €	< 500 000
Bardzo duże	(6)		€	≥ 500 000

Uwaga: Tabela 2.7-2 zawiera rozmiary wielkości ekonomicznej wyrażone w euro, natomiast dla uproszczenia zapisu we wszystkich następujących tabelkach rozmiary prezentowane są w tysiącach euro.

3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”

3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

„Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 tabel tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w „Wynikach Standardowych FADN” (patrz: [12] [16]). Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 3.1-1 do Tabela 3.1-10). W kolumnie „*Symbol*” zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziankowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”, w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników⁷. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 3.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej państwa członkowskiego na euro	Średni kurs wymiany krajowej waluty na euro w roku obrachunkowym. Obliczany jest jako średnia z miesięcznych kursów wymiany ważonych liczbą dni w miesiącu.

⁷ Oznaczenia kolorów i formatowania: *zielony* = nowość; *niebieski pochylony* = modyfikacja algorytmu; *przekreślony* = usunięcie zmiennej.

Tabela 3.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
<i>SE005</i>	<i>Wielkość ekonomiczna</i>	<i>euro</i>	<i>Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w euro.</i>
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 200 godz./rok. [SE015 + SE020]
<i>SE011</i>	<i>Czas pracy ogółem</i>	<i>godz.</i>	<i>Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach.</i> <i>[SE016 + SE021]</i>
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
<i>SE016</i>	<i>Czas pracy własnej</i>	<i>godz.</i>	<i>Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.</i>
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
<i>SE021</i>	<i>Czas pracy najemnej</i>	<i>godz.</i>	<i>Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w godzinach.</i>
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia użytkowana na zasadzie udziału w zbiorze z właścicielem, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha = 10 000 m ²).
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dodzierżawionej przez rolnika na podstawie umowy dzierżawnej na okres liczący co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste tącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (tącznie z bawełną i trzciną cukrową).
<i>SE042</i>	<i>Uprawy energetyczne</i>	<i>ha</i>	<i>Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.</i>

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	Łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkótek).
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE060 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE060	Gaje oliwne	ha	Drzewa oliwne.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	Powierzchnia ta obejmuje: powierzchnię użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, grunty orne czasowo nieużytkowane oraz trwałe użytki zielone nieużytkowane (TUZ) dla celów produkcyjnych ale uprawnione do dopłat. [SE072+SE073+TUZ]
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkótkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytków rolnych” (SE025).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	<i>Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU)⁸. Nie są uwzględniane roje pszczół oraz pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu zwierząt.</i>
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycielity się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi. Nie ujmuje się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkiszu z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych na tucz, na 1 ha powierzchni paszowej. Średnia liczba jednostek przeliczeniowych (LU) z sumy: bydła (bez cieląt opasowych) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę ⁹	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta).

⁸ konie	:= 0, 8	krowy mleczne	:= 1, 0	loch	:= 0, 5
cielęta na tucz	:= 0, 4	krowy wybrakowane	:= 1, 0	tuczniki	:= 0, 3
cielęta < 1 rok	:= 0, 4	krowy pozostałe	:= 0, 8	trzoda pozostała	:= 0, 3
byczki 1 - 2 lata	:= 0, 7	matki kozie	:= 0, 1	brojlery	:= 0, 007
jałówki 1 - 2 lata	:= 0, 7	kozy pozostałe	:= 0, 1	kury nioski	:= 0, 014
byki ≥ 2 lata	:= 1, 0	matki owcze	:= 0, 1	drób pozostały	:= 0, 03
jałówki hodow.	:= 0, 8	owce pozostałe	:= 0, 1	króliki	:= 0, 02
jałówki na tucz	:= 0, 8	prosięta	:= 0, 027		

⁹ Stosuje się przelicznik 1 litr mleka = 1, 031 kg.

Tabela 3.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem. [SE131/SE270]
SE135	Produkcja roślinna	c.u.	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	Wartość produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych z wyłączeniem ziemi oddzierżawionej. [SE135/(SE025-powierzchnia ziemi oddzierżawionej)]
SE140	Zboża	c.u.	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	c.u.	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmują się tu warzywa i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	c.u.	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.
SE150	Ziemniaki	c.u.	Wszystkie typy odmian - także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	c.u.	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmują się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wyśtoków otrzymanych od cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika do cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	c.u.	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	c.u.	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa, kwiaty	c.u.	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo tego, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	c.u.	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	c.u.	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	c.u.	Winogrona spożywcze, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzyunki.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	c.u.	Oliwki jadalne, oliwki do produkcji oleju, olej i produkty uboczne z produkcji oleju z oliwek.
SE195	Uprawy pastewne	c.u.	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielegnowane, pozostałe uprawy pastewne. Tu wchodzi także produkcja z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	c.u.	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.
SE206	Produkcja zwierzęca	c.u.	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. Różnica wartości zwierząt stada obrotowego obejmuje stan na koniec roku pomniejszony o stan na początek roku. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, inne produkty zwierzęce (przychody z krycia, obornik, jaja innych ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchowu zwierząt oraz z miodu. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	Wartość produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na jedną jednostkę przeliczeniową zwierząt. [SE206/SE080]
SE211	Różnica wartości zwierząt	c.u.	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego i obrotowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Żywiec wołowy	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Żywiec wieprzowy	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Żywiec barani i kozi	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Żywiec drobiowy	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku - wartość na początek roku).
SE240	Jaja	c.u.	W pozycji tej uwzględnione są jaja kurze.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	c.u.	Pozycja ta obejmuje: żywiec koński i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchovu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.
SE256	Pozostała produkcja	c.u.	Do pozycji tej należą: czynsz za wdzierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody.
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 3.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji. Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Podatki od dochodów spoza gospodarstwa rolnego nie są uwzględniane w rachunkach FADN. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych i zużytych w procesie produkcji w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE281	Koszty bezpośrednie	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych. [(SE285 + SE295 + SE300 + SE305)/SE025]
SE285	Nasiona i sadzonki	c.u.	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich (własne i obce).
SE290	Nasiona i sadzonki własne	c.u.	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	c.u.	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	c.u.	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytaki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	c.u.	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, okazjonalny zakup owoców roślinnych (winogron itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży owoców roślinnych itp.
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na 1 jednostkę przeliczeniową zwierząt. [(SE310 + SE320 + SE330)/SE080]
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	c.u.	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchovu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytków rolnych (SE025) (własna i obca).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	c.u.	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własna i obca).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wyssane przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	c.u.	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	c.u.	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	c.u.	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitałowe zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	c.u.	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	c.u.	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	c.u.	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	c.u.	Czynsze za dzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	c.u.	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania. Otrzymane dopłaty do odsetek muszą być odjęte.

Tabela 3.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	<i>Dopłaty do działalności operacyjnej</i>	c.u.	<i>Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630+SE650+SE699]</i>
SE610	<i>Dopłaty do produkcji roślinnej</i>	c.u.	<i>Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi). Dopłaty te nie zawierają jednolitej płatności obszarowej (SE631). [SE611 + SE612 + SE613]</i>
SE611	<i>Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe</i>	c.u.	<i>Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.</i>
SE612	Dopłaty za odłogowanie	c.u.	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	<i>Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej</i>	c.u.	<i>Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.</i>
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego. [SE616 + SE617 + SE618 + SE619]
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	c.u.	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	c.u.	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	c.u.	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE620	Pozostałe dopłaty ¹⁰	c.u.	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa, w szczególności odnoszące się do produkcji leśnej, agroturystyki, programów rolnośrodowiskowych, zalesiania i pomocy strukturalnej. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty. W zmiennej tej zawiera się m.in. SE621, SE622, SE623.
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	c.u.	Dopłaty rolnośrodowiskowe.

¹⁰ Zmienna SE620 używana była do roku 2009.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	c.u.	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA).
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	c.u.	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	c.u.	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich obejmują: dopłaty rolnośrodowiskowe, dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA), pozostałe dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich uwzględniające dopłaty ze środków krajowych. W zmiennej tej zawiera się m.in.: SE621, SE622, SE623.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	c.u.	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	c.u.	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	<i>Płatności "decoupled"</i>	c.u.	<i>Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE631 + SE632 + SE640]</i>
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	c.u.	Tylko dla starych państw członkowskich.
SE632	<i>Jednolita płatność obszarowa</i>	c.u.	<i>Tylko dla nowych państw członkowskich (bez Malty i Słowenii).</i>
SE640	Dodatkowe wsparcie	c.u.	Dodatkowa kwota pomocy wynikające z modulacji płatności bezpośrednich.
SE650	Wsparcie specjalne	c.u.	Wsparcie specjalne przyznawane na podstawie art. 68 rozporządzenia (EC) Nr 73/2009.
SE699	Pozostałe dopłaty	c.u.	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkół oraz wyjątkowe dopłaty.

Tabela 3.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	<i>Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej</i>	c.u.	<i>Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]</i>
SE605	<i>Dopłaty do działalności operacyjnej</i>	c.u.	<i>Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE650 + SE699]</i>

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	c.u.	Podstawową zasadą, odnoszącą się do wszystkich zapisów jest ewidencja danych według wartości netto (bez VAT). Zasada ta nie stwarza kłopotu w przypadku gdy rolnik jest podatnikiem VAT na zasadach ogólnych. W przypadku gdy obowiązuje system rolniczy, różne kwoty VAT powinny być ewidencjonowane w taki sposób, aby przy obliczaniu wyników, wszelkie korzyści z uczestnictwa w krajowym systemie VAT dla rolnictwa mogły zostać uwzględnione. Saldo VAT dla działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oblicza się odejmując od kwoty VAT należnego zryczałtowaną kwotę VAT naliczonego.
SE390	Podatki	c.u.	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE406	Dopłaty do inwestycji	c.u.	Dopłaty do inwestycji.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	c.u.	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	c.u.	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 3.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	<i>Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej</i>	c.u.	<i>Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego.</i> [SE605 + SE395 - SE390]
SE410	<i>Wartość dodana brutto</i>	c.u.	<i>Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej.</i> [SE131 - SE275 + SE600]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	c.u.	<i>Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.</i>
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	c.u.	<i>Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez odjęcie salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz kosztu czynników zewnętrznych od wartości dodanej netto.</i> [SE415 - SE365 + SE405]

Tabela 3.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	c.u./ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	c.u./ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). Obliczona tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015>0). [SE420/SE015]

Tabela 3.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J. u.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	c.u.	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	c.u.	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	c.u.	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż).
SE450	Budynki	c.u.	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	c.u.	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku).
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	c.u.	Tu uwzględnia się: jątówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz lochy.
SE465	Aktywa obrotowe	c.u.	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	c.u.	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).
SE475	Zapasy produktów rolniczych	c.u.	Tu ujmuje się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego - bez plantacji nieowocujących (w tym wartość produkcji roślinnej w toku - cykl krótki).
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	c.u.	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	c.u.	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Zobowiązania długoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres nieprzekraczający jednego roku.
SE501	Kapitał własny	c.u.	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 - SE485]

Tabela 3.1-10 Wskaźniki finansowe

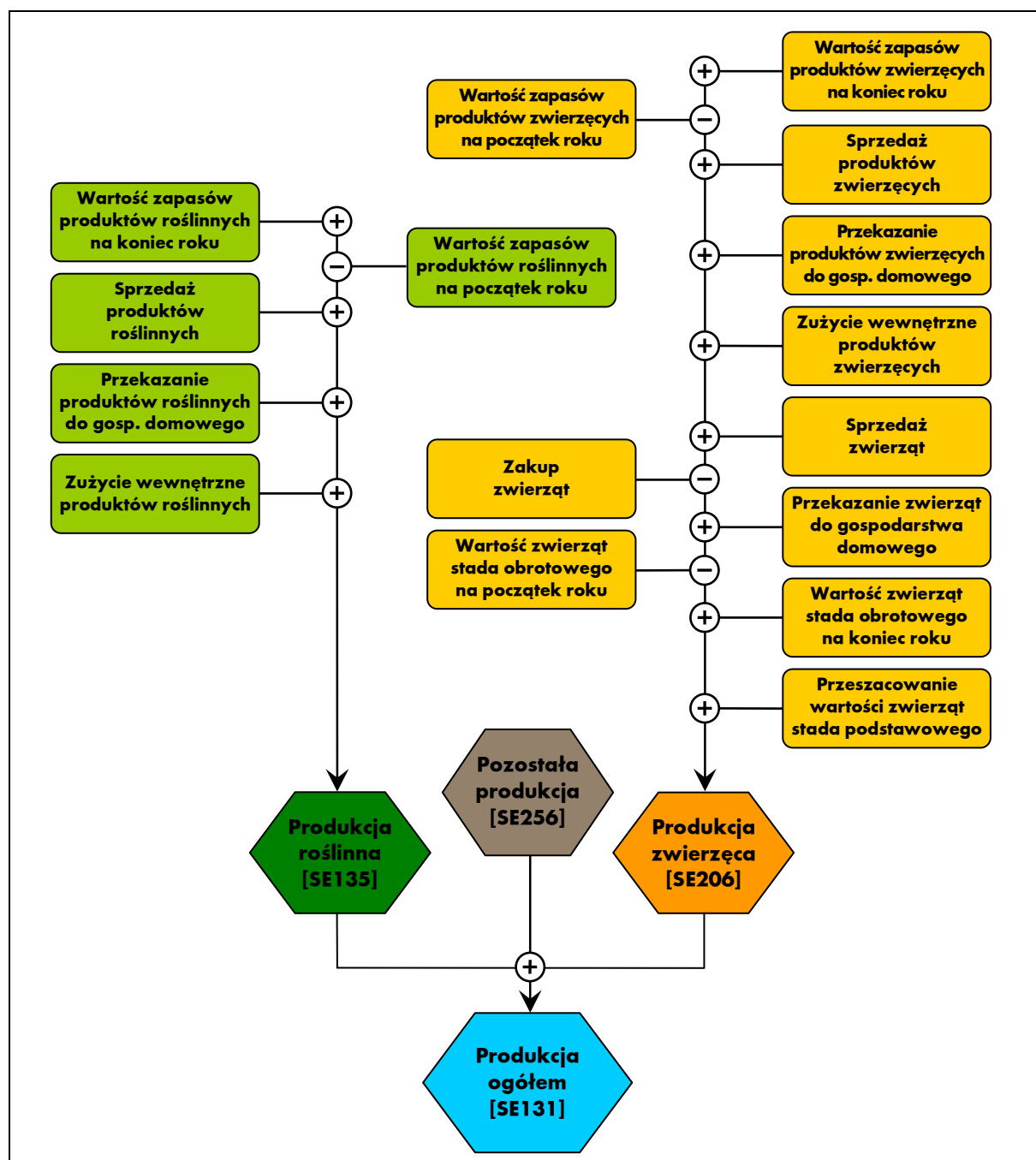
Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	c.u	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 - SE501P ¹¹]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	c.u	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2]. Na wartość kapitału gospodarstwa rolnego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	c.u	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	c.u	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 - SE360]
SE526	<i>Przepływ pieniężny (1)</i>	c.u	<i>Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt - koszty ogółem - koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.</i>
SE530	<i>Przepływ pieniężny (2)</i>	c.u	<i>Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku - stan zobowiązań na początek roku.</i>
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem. [SE530/SE436]

¹¹ SE501P = Kapitał własny na początek roku obrachunkowego.

3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych kategorii ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm [11].

Schemat 3 - 3-1 Sposób rachunku wartości produkcji ogółem

Schemat 3 - 3-1 ilustruje sposób obliczenia wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

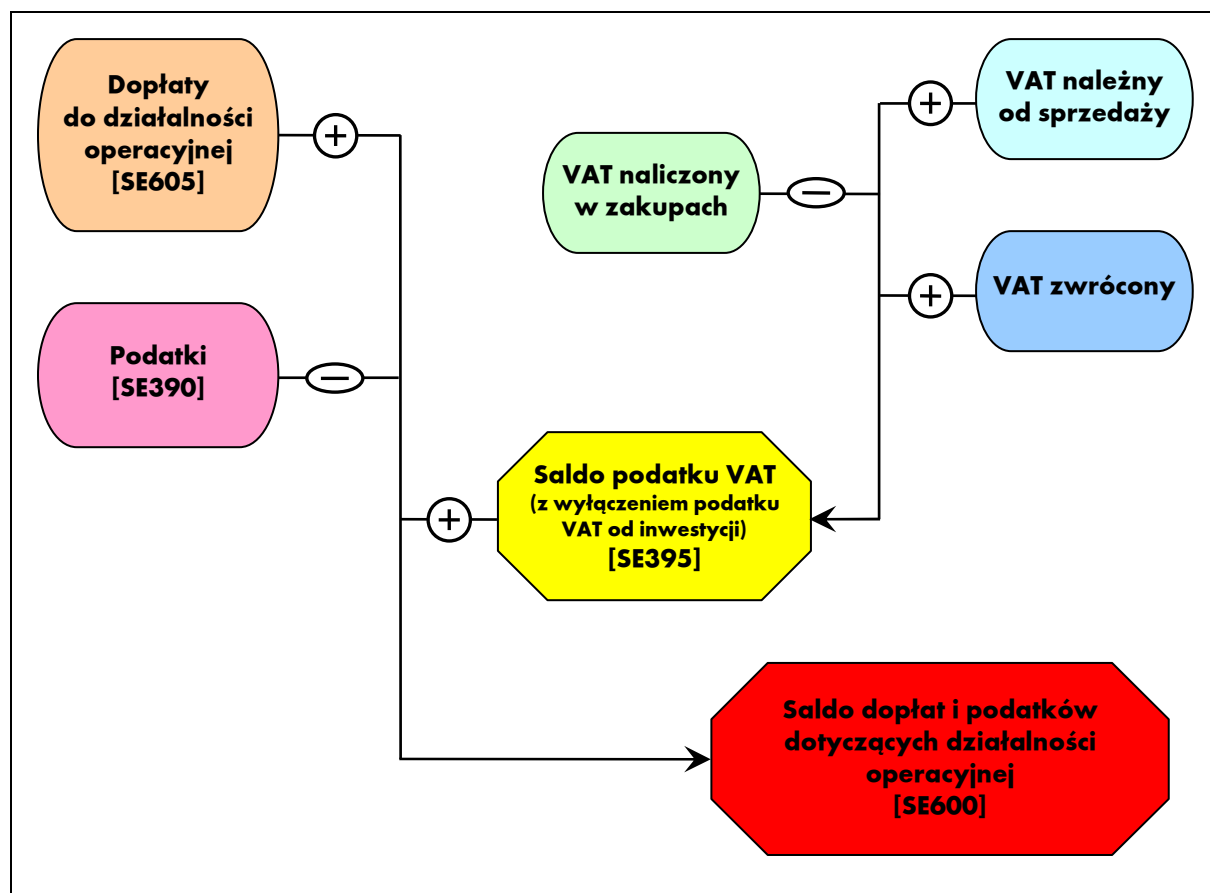
W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi - transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych nie wpływa na poziom określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 3 - 3-2 Sposób obliczania różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$\text{REGIDX}_n = \frac{\text{Wk}_n}{\text{Lk}_n} \cdot \frac{\text{Wp}_n}{\text{Lp}_n}$	gdzie: REGIDX - index cen; Wk - wartość na koniec roku obrachunkowego; n - grupa zwierząt; Lk - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego; Wp - wartość na początek roku obrachunkowego; Lp - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego; LVVAL - różnica wartości zwierząt.
$\text{LVVAL}_n = \left(\frac{\text{WK}_n}{\text{REGIDX}_n} - \text{Wp}_n \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}_n)}{2}$	

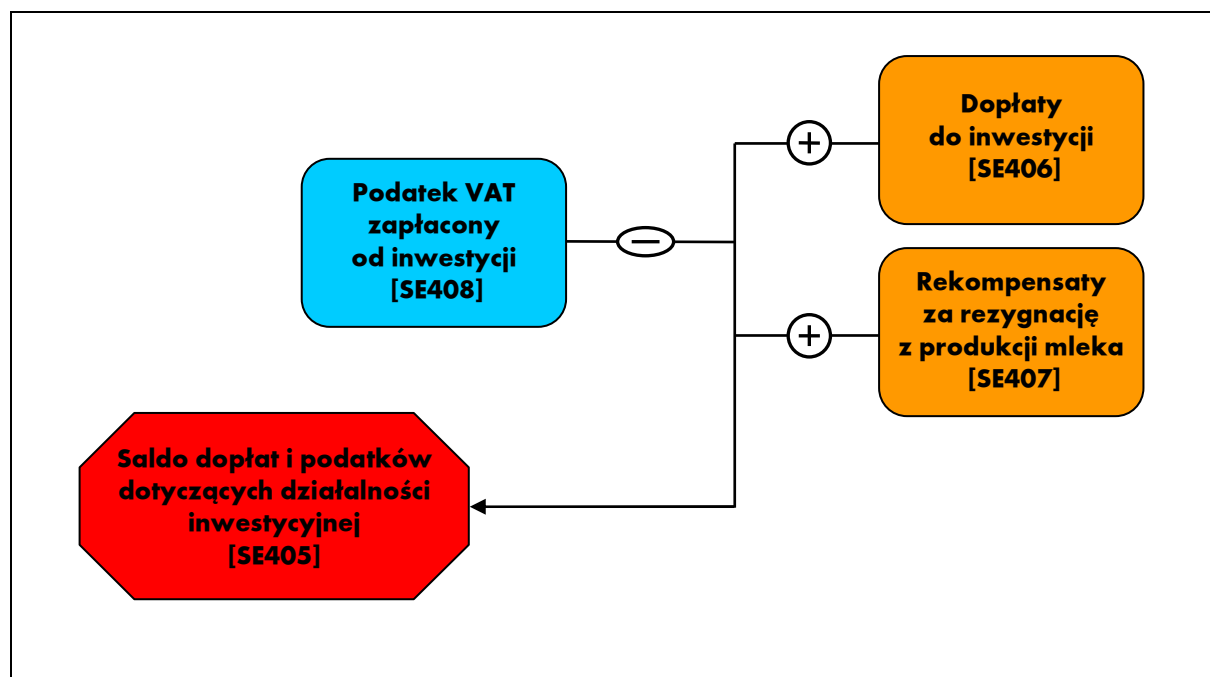
W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego i obrotowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3 - 3-3 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

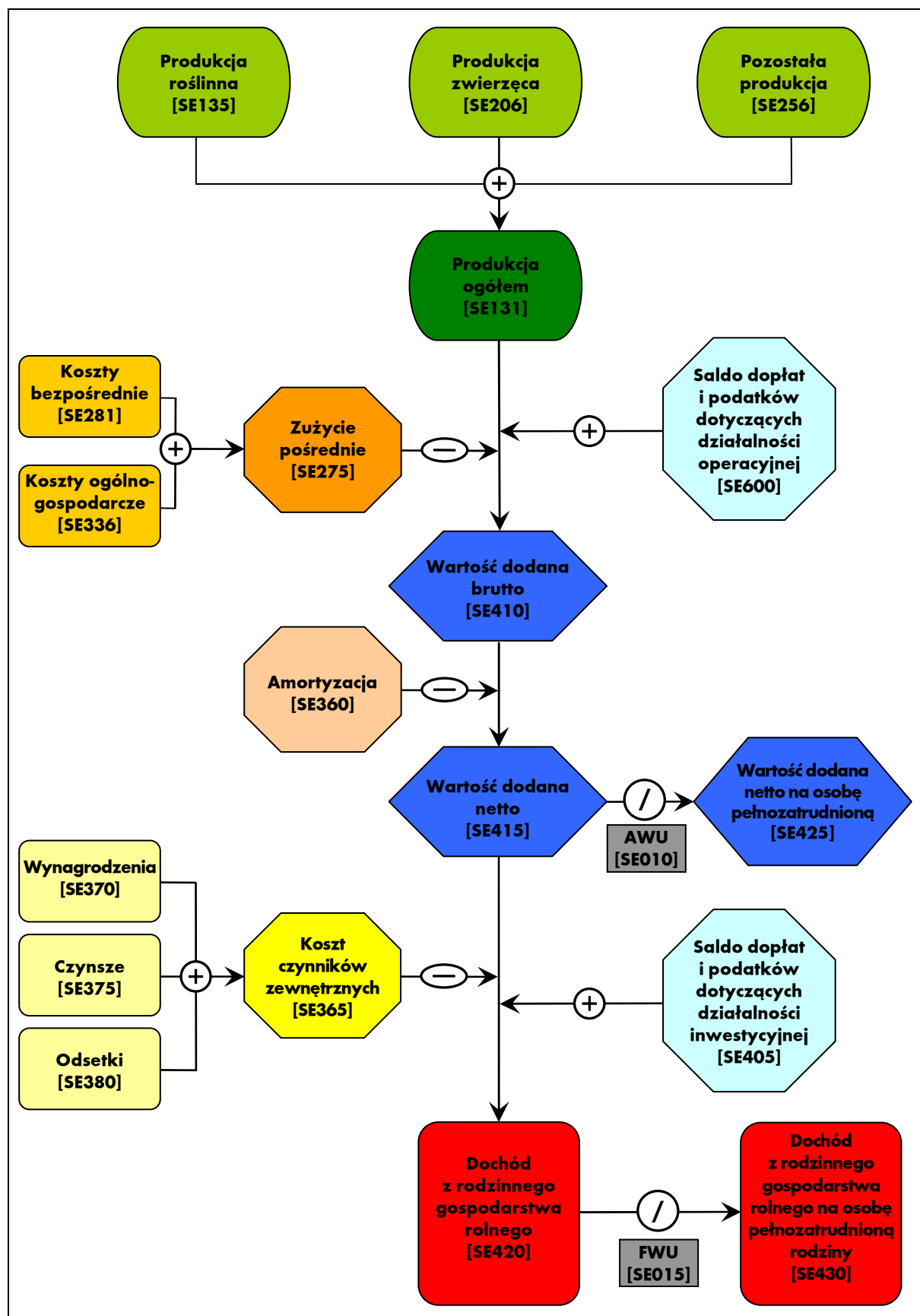
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej pominięte są w grupie kosztów (patrz: Tabela 3.1-4 - pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetami (patrz: Tabela 3.1-6 oraz Schemat 3 - 3-3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

Schemat 3 - 3-4 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

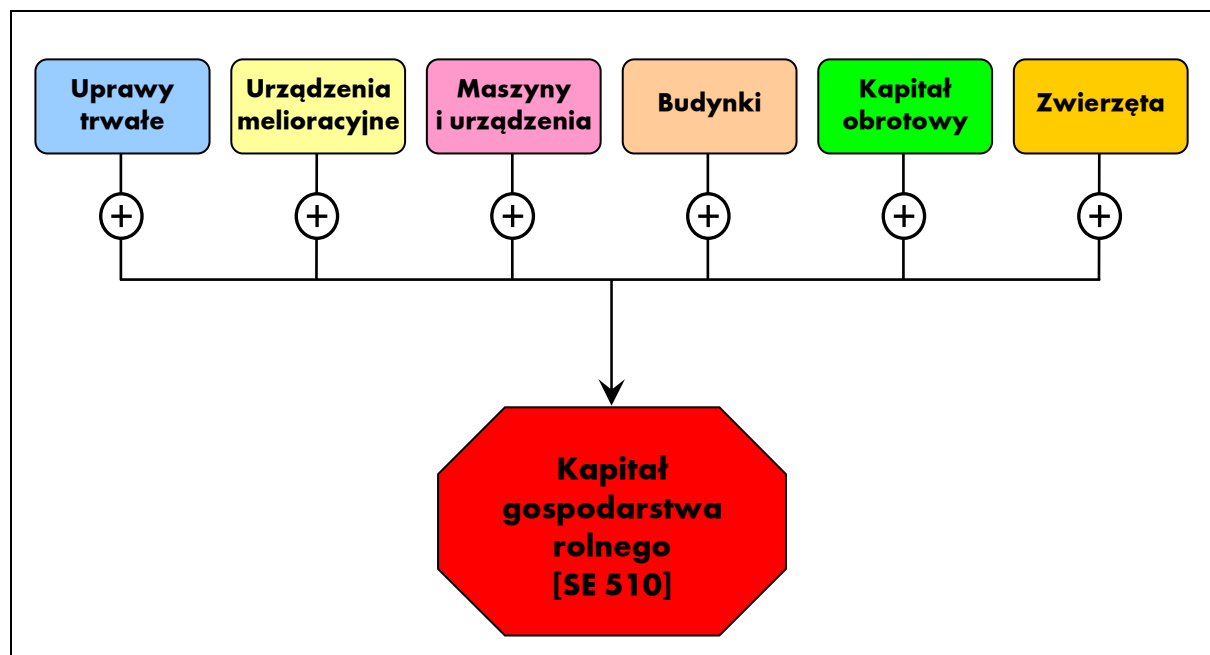
Schemat 3 - 3-5 Sposób obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

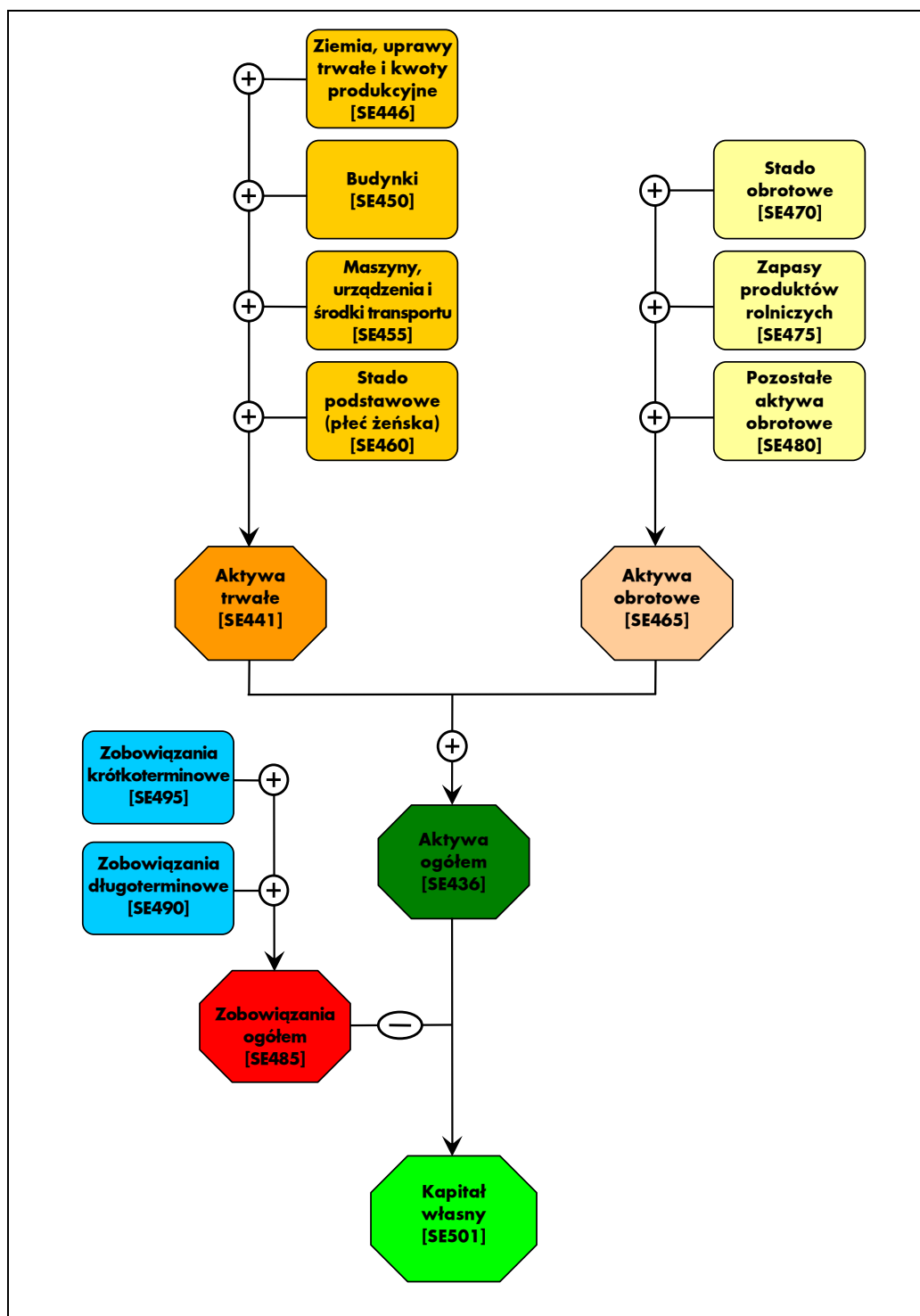
Schemat 3 - 3-5 przedstawia sposób obliczenia poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatku dotyczących działalności inwestycyjnej. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 3 - 3-6 Sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego

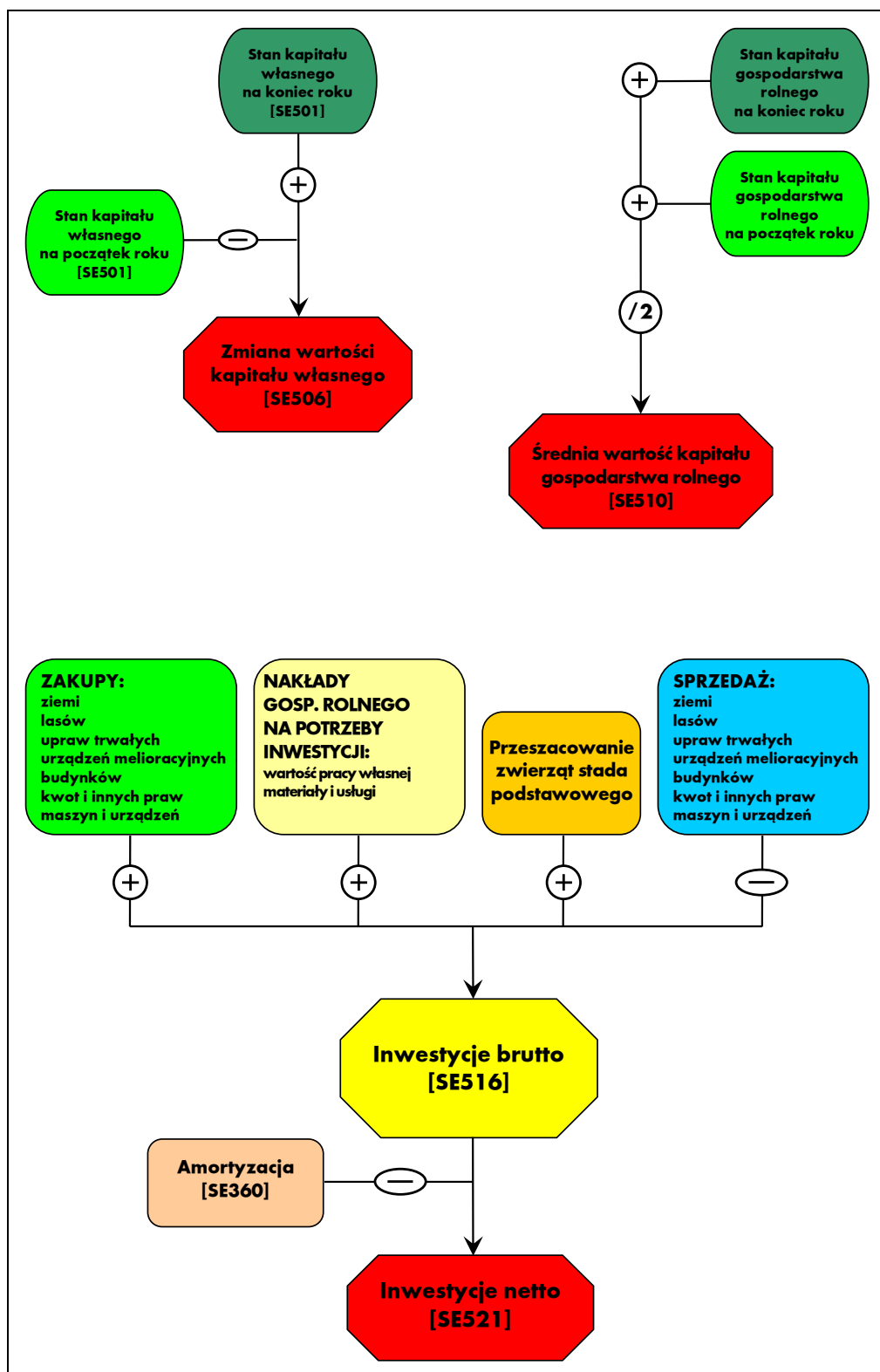
Schemat 3 - 3-6 ilustruje sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

Schemat 3 - 3-7 Sposób prezentacji bilansu finansowego gospodarstwa rolnego

Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 3 - 3-8 Sposób obliczania wybranych wskaźników bilansowych i finansowych

Na schemacie zaprezentowany jest sposób obliczania czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

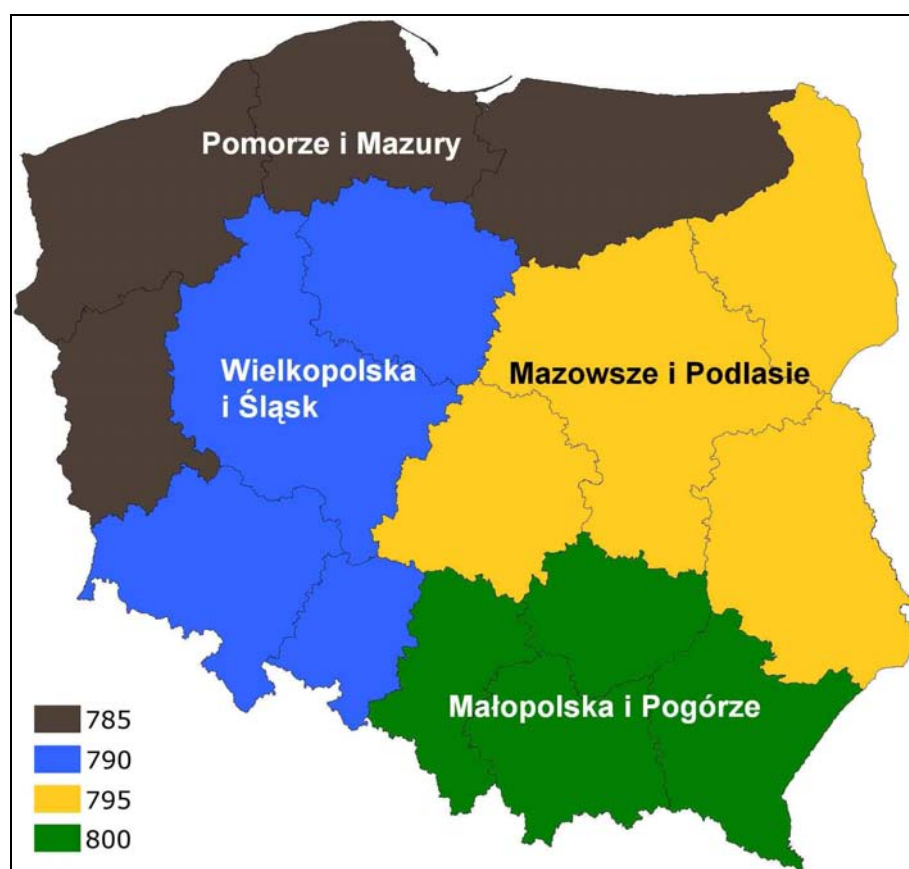
4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego'2002 (PSR'2002) oraz Badań Użytkowania Gruntów, Powierzchni Zasiewów, Pogłowia Zwierząt Gospodarskich oraz Charakterystyki Gospodarstwa Rolnego (R-CzSR'2005 i R-SGR'2007) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 4 000 euro (738 073 gospodarstwa)[8]. Wielkość ta jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych.

W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte (obowiązujące od 2010 roku) współczynniki standardowej produkcji SO „2004”. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji. Obliczono zestawy współczynników SO „2004” dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [10].

Mapa 4-1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1291/2009 z 18 grudnia 2009 r. dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [6].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej - Rozporządzenie Komisji EEC/2008/1242 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 335, 13.12.2008) [3], [4], [17].

4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN

W zbiorze znajduje się 11 004 indywidualnych gospodarstw oraz 187 gospodarstwa osób prawnych. Te 11 191 gospodarstw rolnych jest statystycznie reprezentatywną próbą pod względem typu rolniczego i klasy wielkości ekonomicznej oraz regionu FADN dla pola obserwacji Polskiego FADN liczącego 738 073 gospodarstwa towarowe w Polsce.

Każde gospodarstwo rolne, prowadzące rachunkowość w ramach Polskiego FADN w 2010 roku (patrz: Tabela 4.2-2) reprezentuje pewną liczbę podobnych gospodarstw ze swojej warstwy (patrz: Tabela 4.2-1).

Tabela 4.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w polu obserwacji obejmujących Polskę według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)	Bardzo duże (€>=500)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	26 540	21 510	6 234	2 747	1 912	284	59 227
	Uprawy ogrodnicze (2)	5 792	11 531	5 490	2 626	1 507	155	27 101
	Uprawy trwałe (4)	8 668	9 771	813	162	87	4	19 505
	Krowy mleczne (5)	28 431	45 298	15 602	3 478	663	52	93 524
	Zwierzęta trawożerne (6)	15 604	11 826	2 338	735	185	26	30 714
	Zwierzęta ziarnożerne (7)	13 397	24 722	11 881	5 765	4 482	589	60 836
	Mieszane (8)	207 451	201 407	30 300	6 088	1 502	418	447 166
	RAZEM (€>=4)	305 883	326 065	72 658	21 601	10 338	1 528	738 073
RAZEM (€<4)							1 267 615	
Ogółem w Polsce	305 883	326 065	72 658	21 601	10 338	1 528	2 005 688	

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2002 roku; klasyfikacja z użyciem SO 2004; kurs wymiany 1 euro = 4,3177 zł).

Tabela 4.2-2 Rozkład badanych¹² gospodarstw rolnych według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6					RAZEM	
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)		Bardzo duże (€>=500)
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	288	794	513	270	168	14	2 047
	Uprawy ogrodnicze (2)	13	110	109	94	89	1	416
	Uprawy trwałe (4)	73	280	55	17	5	1	431
	Krowy mleczne (5)	64	807	934	416	92	6	2 319
	Zwierzęta trawożerne (6)	63	226	124	53	18	3	487
	Zwierzęta ziarnożerne (7)	50	326	404	464	361	24	1 629
	Mieszane (8)	541	1 738	968	453	120	42	3 862
RAZEM	1 092	4 281	3 107	1 767	853	91	11 191	

¹² Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

5. Wyniki Standardowe FADN gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2010 r.

Przedstawione wyniki są reprezentatywne dla pola obserwacji FADN i są średnimi ważonymi dla określonej grupy gospodarstw rolnych.

W przypadku zmiennej: dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), zaprezentowano wyniki tylko z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015) (patrz: Tabela 5.1-8 oraz Tabela 5.2-8).

5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 5.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		738 035	59 192	26 995	19 656	87 988	36 361	60 659	447 183
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		11 191	2 047	416	431	2 319	487	1 629	3 862
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947

Tabela 5.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	19 282,5	26 582,0	33 268,0	11 948,6	22 803,6	12 972,4	40 225,0	14 773,9
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,716	1,899	2,505	2,030	1,819	1,503	1,672	1,634
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	3 921	4 317	5 758	4 643	4 208	3 438	3 836	3 721
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,520	1,373	1,640	1,409	1,661	1,437	1,512	1,517
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 489	3 157	3 853	3 275	3 860	3 293	3 485	3 463
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,196	0,525	0,865	0,621	0,158	0,066	0,159	0,117
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	432	1 160	1 905	1 369	347	145	351	257
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	19,2	49,9	5,7	9,2	21,0	17,3	19,4	16,1
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	5,5	20,0	0,6	0,7	7,0	4,5	4,4	4,1
SE035	Zboża	ha	11,36	31,70	2,50	1,04	7,94	6,45	16,05	10,09
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,69	13,77	0,41	0,18	1,25	0,78	1,97	2,01
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,02	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,28	1,17	1,22	0,24	0,03	0,04	0,08	0,20
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,32	0,08	0,38	6,93	0,03	0,02	0,08	0,18
SE055	Sady	ha	0,32	0,07	0,29	6,92	0,03	0,02	0,08	0,17
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,01	0,08	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01
SE071	Uprawy pastewne	ha	4,29	2,48	0,69	0,38	11,58	9,75	0,99	3,49
SE072	Odłogi	ha	0,23	0,56	0,46	0,39	0,12	0,26	0,26	0,18
SE073	Ugory	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,24	0,63	0,54	0,40	0,12	0,26	0,27	0,19
SE075	Lasy	ha	0,98	0,83	0,48	0,66	1,28	1,61	0,79	0,95
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	13,1	1,4	0,5	0,1	20,0	12,5	40,4	11,0
SE085	Krowy mleczne	LU	3,04	0,18	0,12	0,03	13,07	2,91	0,20	2,15
SE090	Pozostałe bydło	LU	2,97	0,43	0,09	0,03	6,48	7,71	0,62	2,85
SE095	Owce i kozy	LU	0,06	0,04	0,00	0,00	0,02	0,49	0,02	0,05
SE100	Trzoda chlewna	LU	6,24	0,66	0,23	0,03	0,39	0,29	33,21	5,58
SE105	Drób	LU	0,63	0,04	0,01	0,00	0,02	0,03	6,33	0,17
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	48,9	52,3	40,0	41,3	53,8	42,2	49,9	45,5
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	65,9	65,1	69,9	84,3	72,8	75,1	67,6	65,9
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,34	0,21	0,19	0,08	1,67	1,11	0,64	1,37
SE125	Wydajność mleczna krow	kg/krowę	4 813	4 045	2 893	2 731	5 280	4 144	3 330	4 363

Tabela 5.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	ziarnożerne	
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	100 969	196 175	176 845	104 768	116 187	48 877	190 195	72 757
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	kratność	1,18	1,23	1,39	1,42	1,22	1,00	1,18	1,14
SE135	Produkcja roślinna	zł	57 152	189 335	175 020	103 190	27 985	18 298	52 729	40 014
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	2 978	3 793	30 573	11 266	1 336	1 057	2 713	2 478
SE140	Zboża	zł	28 575	97 198	5 455	2 177	19 540	12 413	41 222	23 424
SE145	Rośliny białkowe	zł	567	2 121	112	162	185	411	712	475
SE146	Uprawy energetyczne	zł	63	722	0	0	0	0	0	8
SE150	Ziemniaki	zł	5 731	19 889	1 453	392	3 141	2 944	3 208	5 429
SE155	Buraki cukrowe	zł	1 745	7 434	122	15	1 098	121	967	1 531
SE160	Rośliny oleiste	zł	5 483	33 990	382	192	2 624	744	4 270	3 363
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	476	1 640	14	-46	87	106	171	521
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	9 883	21 785	157 123	5 088	459	815	1 361	3 377
SE175	Owoce	zł	3 529	548	2 997	93 306	192	81	113	1 410
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	227	1 066	97	74	431	327	87	101
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	873	2 941	7 265	1 832	228	337	618	376
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	42 294	3 473	1 204	370	87 117	28 250	136 209	31 339
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	3 227	2 510	2 573	3 623	4 352	2 263	3 372	2 853
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-458	-488	12	-147	1 056	-835	-5	-824
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	14 875	704	306	74	72 308	11 926	597	9 157
SE220	Żywiec wołowy	zł	6 333	780	230	59	13 842	14 031	1 435	6 274
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	16 320	1 679	516	64	983	703	90 188	14 193
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	58	47	0	9	22	466	30	43
SE235	Żywiec drobiowy	zł	2 655	102	2	0	6	9	28 481	503
SE240	Jaja	zł	1 389	86	26	0	47	114	14 223	332
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	28	2	2	0	1	156	17	31
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	635	74	123	163	-92	845	1 238	806
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 523	3 367	620	1 208	1 086	2 328	1 256	1 404
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 717	867	761	648	1 505	1 330	1 490	2 038
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	13 010	5 335	947	209	13 207	9 142	30 650	13 200

Tabela 5.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE270	Koszty ogółem	zł	85 242	159 435	127 093	73 922	95 315	48 936	161 293	64 046
SE275	Zużycie pośrednie	zł	62 200	108 024	88 782	33 717	68 992	33 652	135 149	46 870
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	41 137	65 445	43 974	17 215	42 708	19 588	110 813	30 791
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	925	1 259	7 531	1 858	664	398	845	750
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 925	12 562	14 831	1 310	2 763	1 643	3 188	2 753
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 251	2 864	336	143	944	837	1 089	1 258
SE295	Nawozy	zł	8 604	31 642	9 988	5 112	7 742	3 479	8 933	6 166
SE300	Środki ochrony roślin	zł	3 949	16 544	4 204	8 859	2 449	1 123	3 857	2 588
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 275	2 089	14 088	1 738	960	650	452	597
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	1 784	1 876	1 734	1 894	1 438	1 017	2 336	1 701
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	7 247	831	274	61	23 472	10 533	1 073	6 210
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	4 616	526	239	46	11 537	7 649	763	4 537
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	14 202	1 564	482	105	894	635	87 930	11 044
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	6 951	1 033	348	29	634	493	28 584	7 271
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 931	202	55	27	4 427	1 524	5 380	1 431
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	4	12	51	4	0	1	1	2
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	21 063	42 579	44 808	16 502	26 284	14 064	24 336	16 079
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 631	9 880	6 355	4 681	7 188	4 237	7 414	4 632
SE345	Energia	zł	9 766	19 823	31 767	7 957	10 772	5 837	11 356	7 091
SE350	Usługi	zł	2 744	7 472	2 147	879	3 764	1 729	2 267	2 182
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 922	5 403	4 538	2 985	4 561	2 260	3 299	2 174
SE360	Amortyzacja	zł	15 760	28 016	21 941	27 541	18 116	11 826	19 530	12 592
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 282	23 396	16 370	12 663	8 206	3 459	6 614	4 584
SE370	Wynagrodzenia	zł	5 112	14 652	14 448	11 097	5 735	2 182	3 990	3 290
SE375	Czynsze	zł	1 115	5 184	241	237	1 226	562	1 001	707
SE380	Odsetki	zł	1 055	3 560	1 681	1 330	1 244	714	1 623	587

Tabela 5.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	ziarnożerne	
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	23 649	58 361	6 280	9 258	24 964	23 204	23 614	20 517
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	56	301	0	0	23	5	68	39
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	56	301	0	0	23	5	68	39
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	1 829	4 812	217	1 223	1 421	3 456	1 730	1 519
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	1 736	2 303	406	814	2 529	2 491	1 886	1 543
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 135	1 011	841	697	784	1 346	961	1 264
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	4 699	8 126	1 464	2 734	4 734	7 294	4 577	4 326
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	711	2 411	97	234	668	417	878	554
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	10 784	28 046	3 191	5 149	11 777	9 729	10 926	9 077
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	10 784	28 046	3 191	5 149	11 777	9 729	10 926	9 077
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE650	Wsparcie specjalne	zł	189	131	26	18	333	307	38	197
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	7 208	19 346	1 501	1 123	7 429	5 453	7 127	6 324

Tabela 5.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	22 457	54 961	5 811	9 670	24 084	21 840	23 974	19 245
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	23 649	58 361	6 280	9 258	24 964	23 204	23 614	20 517
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-213	-169	-71	1 068	-82	-640	1 128	-456
SE390	Podatki	zł	979	3 231	397	656	797	724	768	816
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	106	900	-884	-484	616	201	277	-45
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	922	2 402	607	1 223	1 604	737	1 460	539
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	816	1 502	1 491	1 707	988	536	1 183	584

Tabela 5.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	100 969	196 175	176 845	104 768	116 187	48 877	190 195	72 757
SE275	Zużycie pośrednie	zł	62 200	108 024	88 782	33 717	68 992	33 652	135 149	46 870
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	22 457	54 961	5 811	9 670	24 084	21 840	23 974	19 245
SE410	Wartość dodana brutto	zł	61 226	143 112	93 874	80 721	71 279	37 065	79 020	45 132
SE360	Amortyzacja	zł	15 760	28 016	21 941	27 541	18 116	11 826	19 530	12 592
SE415	Wartość dodana netto	zł	45 465	115 095	71 933	53 180	53 163	25 239	59 490	32 540
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 282	23 396	16 370	12 663	8 206	3 459	6 614	4 584
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	106	900	-884	-484	616	201	277	-45
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	38 289	92 600	54 679	40 032	45 573	21 982	53 152	27 911

Tabela 5.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	26 492	60 619	28 718	26 203	29 231	16 796	35 590	19 916
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	23 827	57 931	33 337	28 421	26 929	15 573	34 379	17 474

Tabela 5.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	ziarnożerne	
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE436	Aktywa ogółem	zł	574 634	1 043 020	478 322	645 549	672 829	499 594	748 947	478 468
SE441	Aktywa trwale	zł	506 134	889 856	431 151	582 761	601 522	445 519	653 183	422 713
SE446	Ziemia, uprawy trwale i kwoty produkcyjne	zł	288 306	573 549	144 487	336 541	309 140	264 330	348 363	246 814
SE450	Budynki	zł	128 013	128 764	204 857	153 342	150 200	108 391	195 003	110 305
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	78 603	186 574	81 413	92 795	101 931	57 474	101 897	57 486
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	11 212	969	393	83	40 251	15 324	7 920	8 109
SE465	Aktywa obrotowe	zł	68 500	153 164	47 171	62 788	71 307	54 075	95 764	55 755
SE470	Stado obrotowe	zł	13 066	1 635	503	200	14 540	22 114	32 455	12 247
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	26 427	58 764	16 919	36 899	24 634	17 630	29 500	22 911
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	29 008	92 766	29 749	25 690	32 133	14 330	33 809	20 597
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	32 006	104 677	52 577	44 943	40 782	21 245	51 802	17 039
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	21 684	74 640	40 498	32 394	27 512	14 512	37 475	10 362
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	10 322	30 037	12 079	12 548	13 270	6 733	14 327	6 677
SE501	Kapitał własny	zł	542 628	938 343	425 745	600 607	632 046	478 348	697 145	461 429

Tabela 5.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Zwierzęta	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	ziarnożerne	
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	7 443	27 886	-4 823	-6 283	13 089	5 158	11 386	4 621
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	292 406	468 019	346 130	397 189	364 786	242 344	400 273	236 509
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 021	40 614	16 971	19 589	19 803	9 723	18 620	8 666
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 740	12 598	-4 969	-7 952	1 687	-2 104	-910	-3 927
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	48 232	111 974	76 178	62 336	57 023	30 752	64 565	34 964
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	33 958	72 385	58 965	44 640	38 391	21 256	44 736	25 591
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	kratność	0,06	0,07	0,12	0,07	0,06	0,04	0,06	0,05

5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES6)

Tabela 5.2-1 Populacja i próba gospodarstw według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2<€<8	8<€<25	25<€<50	50<€<100	100<€<500	€> 500
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		738 035	305 883	326 067	72 659	21 601	10 373	1 452
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		11 191	1 092	4 281	3 107	1 767	853	91
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947	3,9947

Tabela 5.2-2 Wybrane informacje o produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio-małe	Srednio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	19 282,5	6 278,1	14 256,9	35 657,8	68 487,4	176 555,1	1 212 648,8
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,716	1,379	1,684	1,995	2,419	4,477	35,928
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	3 921	3 106	3 867	4 668	5 679	10 228	79 268
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,520	1,339	1,599	1,800	1,909	1,720	0,578
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 489	3 019	3 681	4 239	4 554	4 145	1 404
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,196	0,040	0,085	0,195	0,510	2,757	35,350
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	432	87	187	429	1 125	6 082	77 863
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	19,2	8,6	15,8	32,3	54,1	132,0	1 036,3
SE030	Powierzchnia dzierżawionych użytków rolnych	ha	5,5	1,2	3,1	9,3	18,1	57,7	729,2
SE035	Zboża	ha	11,36	5,30	9,55	18,82	31,46	81,76	518,70
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,69	0,70	1,59	4,51	9,84	32,02	261,30
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40	6,65
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,28	0,17	0,24	0,41	0,82	0,77	12,36
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,32	0,18	0,37	0,35	0,51	1,34	8,73
SE055	Sady	ha	0,32	0,18	0,37	0,33	0,49	1,23	7,72
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,00	0,00	0,02	0,02	0,10	1,01
SE071	Uprawy pastwne	ha	4,29	2,08	3,79	7,94	10,98	14,76	224,16
SE072	Odłogi	ha	0,23	0,17	0,20	0,24	0,43	1,24	6,92
SE073	Ugory	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,24	0,19	0,21	0,27	0,48	1,28	7,61
SE075	Lasy	ha	0,98	0,77	1,05	1,24	1,08	2,15	5,04
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	13,1	4,0	10,2	26,2	46,2	110,0	745,1
SE085	Krowy mleczne	LU	3,04	0,97	2,63	7,27	10,00	9,29	171,96
SE090	Pozostałe bydło	LU	2,97	1,14	2,78	6,44	8,42	8,06	140,05
SE095	Owce i kozy	LU	0,06	0,04	0,06	0,12	0,05	0,09	2,29
SE100	Trzoda chlewna	LU	6,24	1,67	4,41	11,68	25,87	74,80	324,91
SE105	Drób	LU	0,63	0,09	0,13	0,51	1,74	17,17	96,99
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	48,9	37,1	43,0	50,3	51,9	56,6	60,3
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	65,9	61,4	68,5	64,6	59,0	66,4	67,2
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,34	0,95	1,36	1,69	1,61	1,09	1,35
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	4 813	3 108	3 742	4 923	5 756	6 634	8 764

Tabela 5.2-3 Wartość produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	Produkcja ogółem	zł	100 969	34 048	71 763	178 040	348 877	969 111	7 011 865
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	1,18	1,13	1,22	1,29	1,30	1,20	0,98
SE135	Produkcja roślinna	zł	57 152	22 075	42 403	92 722	182 782	544 460	3 628 840
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	2 978	2 559	2 692	2 872	3 380	4 125	3 502
SE140	Zboża	zł	28 575	10 564	20 888	48 517	89 093	262 390	1 980 631
SE145	Rośliny białkowe	zł	567	328	469	967	2 052	3 446	10 186
SE146	Uprawy energetyczne	zł	63	0	0	0	0	579	27 880
SE150	Ziemniaki	zł	5 731	3 456	5 993	7 747	7 360	19 291	204 185
SE155	Buraki cukrowe	zł	1 745	50	757	3 673	9 412	18 211	252 601
SE160	Rośliny oleiste	zł	5 483	604	1 805	8 503	21 910	92 489	842 445
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	476	201	691	765	90	381	2 239
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	9 883	4 200	6 918	16 760	44 677	130 611	148 450
SE175	Owoce	zł	3 529	2 158	4 346	3 992	5 417	4 969	47 226
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	227	126	129	359	793	712	24 958
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	873	387	406	1 440	1 979	11 380	88 038
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	42 294	11 074	28 216	83 780	163 708	416 504	3 225 530
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	3 227	2 754	2 770	3 200	3 541	3 788	4 329
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-458	-1 005	-685	964	1 403	470	60 431
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	14 875	2 713	8 939	36 200	61 403	69 225	1 762 729
SE220	Żywiec wołowy	zł	6 333	2 677	6 126	13 663	17 412	15 330	227 417
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	16 320	4 528	11 476	30 629	69 397	205 967	727 633
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	58	37	58	111	47	129	1 588
SE235	Żywiec drobiowy	zł	2 655	222	862	2 220	12 752	94 750	131 573
SE240	Jaja	zł	1 389	237	260	430	2 361	26 484	352 085
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	28	31	29	21	3	23	0
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	635	629	467	507	332	4 596	22 506
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 523	899	1 143	1 538	2 387	8 148	157 494
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 717	1 661	1 792	1 714	1 589	1 393	829
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	13 010	5 676	11 836	24 549	36 505	69 156	494 018

Tabela 5.2-4 Koszty według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE270	Koszty ogółem	zł	85 242	30 239	58 623	137 768	267 482	808 041	7 148 186
SE275	Zużycie pośrednie	zł	62 200	21 155	42 450	103 103	205 388	616 059	5 010 957
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	41 137	12 006	27 063	71 563	147 079	454 694	3 285 848
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	925	633	711	920	1 138	1 476	1 508
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 925	1 376	2 662	6 550	12 308	43 285	287 434
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 251	717	1 207	1 786	2 128	5 696	52 142
SE295	Nawozy	zł	8 604	2 622	5 546	15 052	31 049	84 930	753 789
SE300	Środki ochrony roślin	zł	3 949	1 086	2 408	6 221	13 314	45 650	402 142
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 275	376	589	1 900	4 853	20 978	119 193
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	1 784	1 626	1 557	1 598	1 851	2 363	2 313
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	7 247	2 463	5 785	14 591	21 037	24 124	650 071
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	4 616	2 194	4 650	8 655	9 167	8 358	210 667
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	14 202	3 629	9 066	24 044	58 054	217 039	801 353
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	6 951	2 602	5 852	13 835	24 873	53 815	224 021
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 931	447	1 005	3 203	6 461	18 685	271 867
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	4	7	3	2	3	2	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	21 063	9 149	15 387	31 541	58 309	161 365	1 725 109
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 631	2 796	4 701	9 075	15 167	32 506	305 667
SE345	Energia	zł	9 766	3 558	6 702	15 640	32 494	88 528	810 710
SE350	Usługi	zł	2 744	1 387	1 899	2 857	4 233	19 568	330 486
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 922	1 408	2 084	3 968	6 415	20 763	278 245
SE360	Amortyzacja	zł	15 760	8 024	13 684	26 934	43 654	90 631	603 111
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 282	1 060	2 490	7 730	18 440	101 351	1 534 118
SE370	Wynagrodzenia	zł	5 112	653	1 398	3 226	9 173	71 091	1 341 229
SE375	Czynsze	zł	1 115	204	587	2 065	4 161	15 691	114 806
SE380	Odsetki	zł	1 055	203	505	2 440	5 107	14 569	78 083

Tabela 5.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio-małe	Srednio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	23 649	12 060	19 639	38 601	63 580	147 136	1 141 036
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	56	12	29	170	474	553	0
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	56	12	29	170	474	553	0
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	1 829	929	1 630	3 090	5 059	11 910	52 829
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	1 736	932	1 834	3 186	4 195	5 687	11 686
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 135	1 786	805	271	171	300	1 588
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	4 699	3 646	4 269	6 548	9 425	17 898	66 104
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	711	209	477	1 274	2 600	6 306	63 091
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	10 784	4 848	8 854	18 149	30 392	74 114	582 313
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	10 784	4 848	8 854	18 149	30 392	74 114	582 313
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE650	Wsparcie specjalne	zł	189	168	201	125	148	200	5 651
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	7 208	3 178	5 809	12 335	20 541	48 065	423 877

Tabela 5.2-6 Salda dopłat i podatków według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	22 457	11 098	18 649	37 548	62 526	144 465	1 047 689
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	23 649	12 060	19 639	38 601	63 580	147 136	1 141 036
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-213	-531	-287	218	1 047	5 511	2 292
SE390	Podatki	zł	979	432	703	1 271	2 102	8 182	95 638
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	106	-165	-86	535	834	5 895	26 649
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	922	186	701	2 195	4 183	9 689	30 746
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	816	351	787	1 660	3 348	3 794	4 096

Tabela 5.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	Produkcja ogółem	zł	100 969	34 048	71 763	178 040	348 877	969 111	7 011 865
SE275	Zużycie pośrednie	zł	62 200	21 155	42 450	103 103	205 388	616 059	5 010 957
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	22 457	11 098	18 649	37 548	62 526	144 465	1 047 689
SE410	Wartość dodana brutto	zł	61 226	23 991	47 962	112 485	206 015	497 518	3 048 596
SE360	Amortyzacja	zł	15 760	8 024	13 684	26 934	43 654	90 631	603 111
SE415	Wartość dodana netto	zł	45 465	15 967	34 278	85 551	162 361	406 886	2 445 486
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 282	1 060	2 490	7 730	18 440	101 351	1 534 118
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	106	-165	-86	535	834	5 895	26 649
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	38 289	14 742	31 702	78 356	144 755	311 430	938 017

Tabela 5.2-8 Dochód na osobę według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	26 492	11 582	20 356	42 880	67 126	90 886	68 067
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	23 827	11 009	19 820	43 488	75 577	156 146	350 721

Tabela 5.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€> 500
SE436	Aktywa ogółem	zł	574 634	291 822	514 813	1 057 504	1 732 898	3 163 002	13 703 478
SE441	Aktywa trwałe	zł	506 134	265 009	461 807	945 767	1 546 260	2 648 214	8 481 877
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	288 306	152 772	277 285	545 729	866 780	1 364 777	2 137 572
SE450	Budynki	zł	128 013	79 541	111 933	201 984	323 252	651 842	3 602 633
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	78 603	29 444	63 481	170 878	314 752	580 896	2 111 700
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	11 212	3 252	9 107	27 176	41 475	50 698	629 973
SE465	Aktywa obrotowe	zł	68 500	26 813	53 006	111 736	186 638	514 788	5 221 601
SE470	Stado obrotowe	zł	13 066	4 740	11 050	25 201	40 878	92 123	633 855
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	26 427	12 841	23 530	44 947	70 672	142 982	1 121 442
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	29 008	9 232	18 426	41 588	75 088	279 683	3 466 304
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	32 006	4 091	14 038	67 490	163 640	480 253	3 012 066
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	21 684	2 298	9 954	50 189	125 157	342 799	1 480 150
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	10 322	1 793	4 083	17 301	38 482	137 455	1 531 916
SE501	Kapitał własny	zł	542 628	287 731	500 775	990 014	1 569 258	2 682 749	10 691 412

Tabela 5.2-10 Wskaźniki finansowe według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio-małe	Srednio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€> 500
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	7 443	-1 333	3 356	21 327	49 876	110 579	711 465
SE510	Srednia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	292 406	144 692	245 645	515 681	859 668	1 795 684	11 562 070
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 021	1 210	7 698	34 303	78 009	163 175	1 100 496
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 740	-6 814	-5 986	7 368	34 355	72 543	497 385
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	48 232	19 682	39 691	93 871	170 225	384 571	1 479 544
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	33 958	18 238	30 504	60 563	96 681	218 600	537 823
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,04

Literatura

- [1] Commission Decision 78/463/EEC: of 7 April 1978 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [2] Commission Decision 85/377/EEC: of 7 June 1985 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [3] Commission Regulation (EC) 1242/2008: of 8 December 2008 establishing a Community typology for agricultural holdings
- [4] Commission Regulation (EC) 867/2009: of 21 September 2009 amending and correcting Regulation (EC) No 1242/2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [5] Commission Regulation (EC) No 781/2009 of 27 August 2009 on the farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.
- [6] Commission Regulation (EC) No 1291/2009 of 18 December 2009 concerning the selection of returning holdings for the purpose of determining incomes of agricultural holdings.
- [7] FADN. An A to Z of methodology. Office for Official Publications of the European Communities. Luxemburg 1989.
- [8] Goraj L., Osuch D., Sierański W., Ziętek I.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2010 wersja z dnia 05-06-2010. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2010.
- [9] Goraj L., Cholewa I., Osuch D.: Opracowanie algorytmów do wyliczenia typologii gospodarstw rolnych. Ekspertyza wykonana na potrzeby GUS, maszynopis IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2011.
- [10] Goraj L., Cholewa I., Osuch D., Płonka R.: Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2010.
- [11] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm
- [12] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/circaeupaeu_variablesp/_EN_1.0_&a=d
- [13] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/ricc_1256_2011pdf/_EN_1.0_&a=d
- [14] RI/CC 1256 r. 7. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2011.
- [15] RI/CC 1296. The weighting system for the EU-FADN results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 1999.
- [16] RI/CC 882 Rev. 9 Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels November 2011.
- [17] RI/CC 1500 Rev. 3 Typology Handbook. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2009.
- [18] RI/CC 1525 The new typology applied to FADN 2007. EUROPEAN COMMISSION. Brussels March 2009.

- [19] RI/CC 1529 The OGA of the holding in FADN. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2009.
- [20] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
- [21] Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).
- [22] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM "2002" dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.
- [23] Ziętek I.: Współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. Raport PW nr 88, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2008.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB